

Pr. Constantin Necula

Pr. Cristian Muntean

**BUCURIA CREDINȚEI
DIALOGURI ÎN CETATE**

Apare cu binecuvântarea

ÎPS Dr. LAURENȚIU STREZA

Arhiepiscopul Sibiului și

Mitropolitul Ardealului

© Editura *Agnos* – Sibiu

tel. 0745 / 679038; 0766 / 530777

www.agnos.ro

e-mail: editura_agnos@yahoo.com

ISBN 978-973-1941-60-8

Editura *Agnos*

Sibiu – 2017

istoriei omenirii ca lecție. *Sic transit gloria mundi* aici se vede cel mai bine.

Mie îmi pare rău că timpul trece așa, pe negândite. Eu mă bucur că am vorbit foarte mult astăzi.

Asta am zis-o de la început, că vom zice cât vom putea de mult.

Bine ar fi să mai facem o emisiune cu partea a doua a pelerinajului.

Da, să spunem că ea s-a continuat până la urmă.

Da, mai e cam atât.

Cam aproape atât. Important e că în Sfânta Sofia am rămas uimiți de conservarea de acolo, ca și în Cora și în celelalte locuri.

Și problemele acelea bizantine ar fi important de văzut, și Istanbulul, așa cum poate fi privit și prin perspectiva lui de Constantinopol, ce-a fost și ce este. Părinte, mulțumim pentru această scurtă emisiune.

Eu Îi mulțumesc lui Dumnezeu că ne-a îngăduit să fim împreună în acest pelerinaj și în seara aceasta să le spunem oamenilor că există chiar locuri în care există liniște și te poți aduna și merge mai departe cu fruntea sus.

Ne-a rânduit Dumnezeu drumul acesta.

Dragi telespectatori, vă mulțumim că ați fost împreună cu noi în această scurtă peregrinare prin lume!

Vă urăm toate cele bune și gânduri luminoase! Nu apocaliptice, ci luminoase în apocalipsa fiecăruia dintre noi. O seară bună!

CUPRINS

Între prieteni...	5
Evanghelie și propovăduire	9
Ogorul cu îngeri sau despre starea îngerească a omului	39
Educația între Cruce și răscruce.....	61
Comunicarea în Biserică sau modul în care Biserica își comunică adevărurile de credință	83
Familia modernă și riscurile la care este supusă ea astăzi	109
Despre Seminarul de Pedagogie clinică. Aspecte ale pedagogiei clinice în educația copilului în situații speciale.....	135
Omul frumos	160
Creștinism de vacanță.....	187
Apocalipsa de lumină sau Luminile din Apocalipsă.....	210

Consilier editorial:

Conf. Univ. Dr. Lucian Grozea

Redactor:

Raluca Toderel

Lector:

Maria Curtean

Copertă

Andrei Rosetti

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NECULA, CONSTANTIN

Bucuria credinței : dialoguri în cetate / pr. conf. univ. dr. Constantin Necula, pr. Cristian Muntean; pref.: Romeo Petrașciuc. - Sibiu : Agnos, 2017

ISBN 978-973-1941-60-8

I. Muntean, Cristian

II. Petrașciuc, Romeo (pref.)

ÎNTRE PRIETENI...

Cartea aceasta e despre prietenie. O prietenie cu începutură undeva în miez de copilărie – petrecută pe străzile de oarecând ale Brașovului –, crescută apoi ca spațiu de întâlnire în preocuparea pentru studiul teologic și statornicită în împreuna-slujire pentru Hristos din desăvârșita treaptă a preoției.

Cei doi autori ai lucrării acesteia – Pr. Constantin Necula și Pr. Cristian Muntean – s-au mișcat și intersectat mereu dezinvolt (și) în zone de graniță ale teologiei sau, mai corect spus, au găsit întotdeauna pretexte de accesibilizare a mesajul hristic pentru variate segmente pastorale. Dinspre poezie spre eseistică, de la judicioasă reflecție teologală la imprevizibilă critică factuală, migrând adeseori între mărginirile și nemărginirile gândirii analitice conexe teologiei (pentru că – nu-i așa? – orice tărâm al cunoașterii nu poate fi decât complementar gândirii științei despre Dumnezeu), într-un adevărat du-te-vino al analogiilor și transfuziilor de sens, cei doi au trecut mereu testul prieteniei. De aceea, alăturarea aceasta izbutită în pagină de carte nu e decât încă un zbor împreună de dragul lui Hristos.

Paginile Bucuriei credinței se întrupează din întâlnirile părintelui Constantin Necula cu părintele Cristian Muntean în spațiul dialogului din cetatea Brașovului,

într-o serie de emisiuni televizate (*TV Nova*) întâmplare pe parcursul câtorva ani. Sunt nouă emisiuni, avându-l ca moderator pe Părintele Cristian, intercondiționate – în ciuda autonomiei tematice și temporare – prin fluența seducătoare a coeziunii de limbaj și de sens rostuitor. Reflecții de diagnosticieni pentru care tăifăsuiala *despre* și *de dragul* lui Dumnezeu e mai mult decât o structură verbală; e un refugiu de suplețe a sufletului, la care s-au gândit să ne facă părtași și pe noi, prietenii lor.

„Evanghelie și propovăduire”, „Educația între Cruce și răscruce”, „Comunicarea în Biserică”, „Familia modernă și riscurile la care este supusă” etc. sunt tot atâtea determinări pentru a rămâne în duhul unor alternative probate în raport cu veșnicia, într-un timp al agresivității invaziei nesemnificativului, derizoriului și trivialității cotidiene. Autorii inventariază un instrumentar variat, adus la zi, șarmant în convergența ideilor și desfătător în schimbul colocvial de șarje (nu întotdeauna consensuale), evitând însă mereu constatările plate, considerațiile aride, acea sfătoșenie popească stearpă, ce pentru mulți ține loc de ignoranță. Nu veți întâlni, prin urmare, în aceste pagini, acel discurs bătătorit de formulări standardizate pseudoteologic, precum nici softizări ale temeiurilor nenegociabile, pentru că discuțiile propuse au acea tonicitate care te ferește de deznădejde și acele intuiții ce rotunjesc înțelesurile.

Antoine de Saint Exupéry reclama undeva faptul că noi, cei de azi, „nu cunoaștem decât ceea ce împlânzim. Iar oamenii nu mai au timp să cunoască nimic. Cumpără lucruri gata făcute de la negustori. Și cum nu există negustori de prieteni, oamenii nu mai au prieteni”. Cartea

aceasta vine să ne împlânzească depărtările, să ne vindece de neprietenie. Pentru că rostul unei cărți e, înainte de toate, unul tămăduitor. Doar răutatea oamenilor a putut născoci cartea de despărțire. Aceste dialoguri propuse cetății, într-o bucurie a credinței în prietenie și de drag de ceilalți, pot fi antidotul înstrăinărilor noastre. Înstrăinărilor unora față de ceilalți și ale noastre față de noi înșine.

Romeo PETRAȘCIUC

EVANGHELIE ȘI PROPOVĂDUIRE

Pr. Cristian Muntean: *Bună ziua, dragi telespectatori, la o nouă emisiune „Bucuria credinței”! Ca în fiecare joi, și de această dată, avem o bucurie. Fiecare invitat este în felul lui o bucurie. Pentru mine astăzi este o bucurie în plus, pentru că mă reîntâlnesc cu un prieten, un prieten care știu că vă e drag și dumneavoastră, părintele Constantin Necula de la Sibiu, o prezență impunătoare prin felul de a spune și prin felul de a gândi într-o lume care își pierde din ce în ce mai mult discursul, în care limbajul de lemn, chiar dacă noi îl taxăm ca limbaj, revine obsesiv în fiecare formă de conviețuire și pierdem din vedere tocmai esența cuvântului și a mesajului.*

De aceea, în această seară, vom încerca să vă punem la suflet mai multe cuvinte din cuvânt. De altfel, și titlul acestei emisiuni este „Evanghelie și propovăduire” sau ceea ce se întâmplă în contextul acesta contemporan în care cuvântul ar trebui să fie nu doar cel care distruge, ci și cel care zidește.

Îți mulțumim, părinte, că ne faci această bucurie!

Pr. Constantin Necula: Nu sunt de la Sibiu, ci de la Brașov.

Eu zic că ești de la Sibiu, că acolo este teritoriul de mișcare. Dar teritoriul acesta văd că se mișcă din ce în ce mai în cercuri concentrice, așa...

Dacă vorbim de actualitatea Evangheliei, trebuie să spunem că, pentru a o face actuală, trebuie să o și propovăduim. De aici, alergarea aceasta de dragul Evangheliei.

Corect. Cum se vede acest cuvânt al Evangheliei astăzi? Cum l-ai putea încadra?

Astăzi am fost la un examen de gradul întâi la un liceu bun de la noi, din Sibiu; sau, ca brașovean să zic, de la ei, din Sibiu.

Depinde unde vrei să te plasezi.

Și i-am văzut pe copii foarte vii, foarte adevărați. Și m-am uitat că nici barba, nici reverenda, nici crucea mea nu i-au deranjat, semn că nu mai suntem coborâți din copaci ca acum 20 de ani și că nu mai speriem pe nimeni în școli, semn că Evanghelia a fost vestită. Și atunci, am înțeles: în smerenia pe care Dumnezeu a așezat-o în copertile Evangheliei, ne găsim și noi capacitatea de a lărgi și de a binecuvânta actualitatea Evangheliei, de a o dăruia mai departe. Și atunci, uitate, un prim răspuns ar fi: cu smerenie. Propovăduim Evanghelia cu smerenie și primim roadele smeriții, bucurându-ne de ea. E un început.

În ce se manifestă această propovăduire modernă? Văd această carte, pe care mi-ai dăruit-o și despre care vom mai vorbi, „Duc in altum. Ieșiți în larg. O introducere în catehetică”¹.

¹ *Duc in altum. Ieșiți în larg. O introducere în Catehetică – Importanța catehezei în propovăduirea creștină*, Ed. Andreiana, Sibiu, 2011, 326 p., ed. a 2-a, Ed. Andreiana, Sibiu, 2015, 328 p.

M-am dat eu mare. M-a urechiat părintele profesor Vasile Mihoc și mi-a zis că de ce i-am pus titlul în latină, că Sfânta Scriptură nu-i scrisă în latină. Și i-am zis: „Nu, dar retorica sună mai bine în latină”. De aici și dorința de a spune prin această carte că e nevoie să ieșim în larg. Că e mult mai important ca ceea ce înseamnă propovăduire să nu mai fie de suprafață și doar așa, să dăm senzația că împlinim ceva, ci în mod real să fie darul lui Dumnezeu pentru noi. Eu am gândit cartea ca atare. De aceea i-am și pus copertă cu pescarii care ies în larg, avându-L pe Hristos laolaltă cu ei de fiecare dată. E un pescuit cu Hristos propovăduirea. Aviz amatorilor: uneori este un pescuit împotriva lui Hristos, și atunci nu mai este propovăduire, ci e batjocorirea Cuvântului.

Observ un alt mod de a privi. Nu că s-ar schimba cateheza în sine, ci un alt mod de a vedea, nu numai în ceea ce privește rigurozitatea mesajului, ci și penetrarea lui în publicul de astăzi.

Eu cred că trebuie să fim atenți la ce ne zice poporul. Uneori oamenii ne reproșează că sunt sforăitoare prediciile noastre, că nu suntem atenți... Am scris un articol în *Telegraful Român*, care mi-a adus foarte multe „simpatii”, ca de obicei, în care am îndemnat preoții să iasă din neutralitatea predicii. Am dat un citat din Voltaire, care m-a impresionat foarte mult, în care spunea că limbajul bisericesc este sabia lui Carol cel Mare: plat și lung. Și atunci, mă gândesc că, dacă ieșim din platitudini și din formulele cu care ei s-au obișnuit să ne creadă niște sforari ai cuvântului și privim cu mare atenție la ceea ce ne-a dăruit Dumnezeu, la bogăția cu care ne-a binecuvântat Dumne-

zeu, cred că lucrurile se schimbă foarte mult. Pentru că, până la urmă, a propovădui înseamnă a folosi bețișoarele și oițele învățate cu doamna învățătoare și toate celelalte, a pune în valoare profesorii tăi de limba română, de exemplu, a pune în valoare profesorii tăi toți, adică a le da tuturor cuvânt prin cuvântul tău. Totdeauna când mă urc la amvon, mă văd laolaltă cu profesorii mei. Recunosc că dintâi cu domnul Profesor Florin Șindrilaru, feblețea vieții mele filologice, dar, ulterior, și cu toți ceilalți profesori ai mei. Pe toți îi simt în mine lucrând.

E o sinteză? Se naște o sinteză în omul care propovăduiește?

Eu cred că e un dar. Cred că a propovădui e un mare dar de la Dumnezeu. Am auzit oameni vorbind foarte prost, dar erau ascultați de oameni pentru că erau iubiți. E un dar. A vorbi este un dar de la Dumnezeu.

Știi, când vorbim de propovăduire, în mintea omului cred că se delimitează spații și zice: „Domne, acesta este un act pe care trebuie să-l facă singur, doar preotul”. Ține propovăduirea și de aspectul acesta comunitar?

Sigur că da!

Ne găsim ca misionari, oarecum? Dincolo de reverendă.

Sigur. De exemplu, noi avem cazul acesta pozitiv, zic eu, bun, al profesorului de Religie în școală, care nu este preot, care este un pâlmaș la catedră ca mulți pâlmași ai catedrei. Și-i văd de foarte multe ori cu bucurie și chiar mă gândesc că se împlinește spusa Mântuitorului că propovăduirea este un act al tuturor către toți. Și atunci, copiii la școală, când unii altora își transmit bucurii, sunt propovă-

duitori ai Evangheliei, că o veste bună nu poate fi rea. Nu poate fi tristă, acră. Noi nu suntem botezați în moare de varză sau în oțet. Suntem botezați în apă vie! Trebuie să rămânem vii. Atunci propovăduirea este un act de vivificare, dacă vrei, a cordialității comunitare. Nu cred că poți propovădui la un copac. Sau poate că-i zici și înflorește și el. Atunci ți-ai simțit valabilitatea propovăduirii. Dar în general este un act de comunicare și unul prin care se construiește comunitatea. Eu aici sunt speriat, că noi predicăm ca și cum am vrea să fugă oamenii din Biserică, unorii. O lălăim și o întindem și o peltizăm, de parcă oamenii ăia, săracii, ar trebui să fie mucenicii din predica noastră. Chiar cred că uneori sunt mucenicii din predica noastră.

Există în lumea aceasta în care ne mișcăm o stare din aceasta în care se spune: Domnule, propovăduiești prin cuvânt. Adică cuvântul este singurul propovăduitor. Te întreb, propovăduim doar prin cuvânt sau și prin faptă?

Nu, eu cred că prima dată prin faptă. Nu te crede nimeni dacă nu faci ceva. Numai noi credem că lumea ne bagă în seamă dacă nu lucrăm. Eu aud în ultima vreme foarte multe comunicate ale diferitelor trusturi de presă, ale diferiților oameni de presă, diferite comunicate și comunicări, în care este trasă de urechi Biserica. N-a făcut aia, n-a făcut aialaltă... Și eu mă întreb, totuși, trusturile acestea de presă sau construcția aceasta de media ce fac în afară de faptul că ne trag pe noi de urechi? Și i-am spus odată în direct unui mare jurnalist care spunea că Biserica nu face aia, nu face aia: „Uite, domne, de acord! Eu îți pot arăta locuințele sociale ale Bisericii”. „Păi, nu-i ade-vărat!” Și i-am zis: „Eu vă fac dovada. Trustul dumnea-

voastră cheltuie sute de milioane de euro pe tot felul de nimicuri. Care sunt locuințele sociale pe care dumneata le-ai dăruit țării acesteia?” Eu de aceea nu-i cred pe mulți dintre cei care fac presă, pentru că vin în presă nimic făcând, cel mult clăbuci. Or, Biserica nu poate să se joace cu făcutul baloanelor de săpun. Experiența Bisericii se bazează, în primul rând, pe contactul cu realitatea imediată. Pe modul acesta de a fi prin oameni în Dumnezeu și prin Dumnezeu în oameni, în contact permanent.

Acum, știi cum e? S-au creat în vârtoarea acestor zile și acestor săptămâni tot felul de tribulații din acestea de schimbare. Există această variantă în care se spune: „Biserica nu face nimic. De ce nu ies preoții să manifeste?” Am fost întrebat personal: „De ce nu ieșiți să manifestați?”

Și eu am fost întrebat într-o emisiune la un radio național. Și am spus: „Domne, n-am văzut pe nicio pancartă *Vrem să ne împărțim! Vrem sfânta și dumnezeiasca Liturghie!*”

O fi fost pancarte pe care, pe lângă femei și mai știu eu ce, apare și B.O.R., că nu mai știi ce se întâmplă.

Da, de exemplu, l-au înveșmântat la un moment dat pe domnul Băsescu în hainele Patriarhului și au spus după aceea „mai bine casă pentru copii decât Catedrală a Mântuirii Neamului”. Oricum era făcută de același trust de făcători de mituri și le-am spus: nici măcar n-ar trebui să avem un dialog cu voi, câtă vreme nu ne respectați nici măcar însemnele. Totuși, nu suntem toți patriarhi în Biserică. E o boală popească asta, să credem că putem rezolva toate problemele Sinodului, numai pe ale noastre, ca preoți, nu le putem rezolva. Și atunci, le-am spus de

la început: *Cred că e o limită la care chiar trebuie să fim atenți!* Și să le spunem telespectatorilor că noi am avut o poveste pe scări, urcând în studio. Zilele acestea, mergând prin Sibiu, la un moment dat, din mulțimea care străbatea orașul manifestând prin centru – rămăseseră 50; cu cât a crescut temperatura, a scăzut rezistența –, după ce i-am salutat pe toți, știindu-mă cu mulți din cei care erau acolo, unul a zis: „Băi, popo, voi nu veniți, că voi aveți bani, băi!” Și i-am spus: „Uite, domne, care-i treaba. Eu mă duc să împărțesc doi muribunzi. Ia dumneata geanta, crucea, epitrahilul, Molitfelnicul și împărtașania. Du-te și împărtașește-i dumneata!” „Păi, io nu știu!” „Atunci fiecare facem ce știm.” Eu nu pot să-i spun unui om: „Domne, îmi pare rău. Uite, eu acum intru în grevă. Vin mâine să te împărtașesc”. Și el între timp să moară. Eu n-am termene de valabilitate. La mine termenul de valabilitate este *azi*, secunda de față! Sigur că garanția este pe veșnicie. Asta face diferența. Și atunci, nu-mi pot permite să mă pierd în iluzorii cascade dintr-acestea de propovăduire a unor interese, fără îndoială corecte sau incorecte, asta Dumnezeu știe. Și le-am mai spus un lucru: Biserica este mamă și pentru copilul de la președinție, și pentru copilul din guvern, și pentru copilul din stradă, și pentru copilul care stă acasă și se uită la toată vârtoarea. Biserica e o mamă cu copii de tot felul și ar trebui să se comporte egal cu toți. Adică, pentru toți aceștia eu trebuie să rămân ceea ce sunt: preotul, duhovnicul, slujitorul, rugătorul. Chiar dacă unul dintre copii, prin atitudinea lui, mă rușinează, îmi ia din bani, mă umilește, eu rămân în continuare părintele lui.

Un răspuns onest, zic eu.